

ЗАГАЛЬНА ІНСТРУКЦІЯ

проведення вступного, первинного інструктажів зі студентами, аспірантами
Донецького національного університету

Загальні положення

Інструктажі з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності зі студентами, аспірантами під час навчально-виховного процесу проводяться відповідно до «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах підпорядкованих Міністерству освіти і науки», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 304 від 18.04.2006 р., та «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в університеті» затвердженого наказом ректора № 77/05 від 24.03.2015 р.

Навчальний процес в університеті здійснюється на підставі нормативних і навчально-методичних документів Міністерства освіти і науки України. Студенти зараховані до університету і ті, які повернулись з канікул на навчання повинні пройти вступний інструктаж з охорони праці з питань:

1. Правила внутрішнього розпорядку університету.
2. Правила безпеки при поводженні з електричними приладами – вимоги до електробезпеки.
3. Надання долікарської допомоги потерпілим в разі нещасного випадку, та як себе вести при виникненні надзвичайної ситуації.
4. Правила поведінки під час дорожнього руху, користування громадським транспортом.

Про що робиться відповідний запис в Журналі вступного інструктажу.

Студенти зобов'язані (ст. 51 Закону України «Про вищу освіту»):

- дотримуватись законодавства, моральних і етичних норм;
- виконувати Правила внутрішнього розпорядку, режим дня;
- дотримуватись розкладу навчання;
- виконувати санітарно-гігієнічні норми, правила техніки безпеки та протипожежної безпеки;
- дотримуватись правил охорони праці та безпеки під час навчання, виробничої практики та в побуті;
- дбайливо ставитись до обладнання, засобів навчання та інвентарю, що використовується в навчально-виховному процесі.

Збитки, навмисно завдані студентами університету, відшкодовуються ними особисто за рахунок їх батьків (опікунів), відповідно до законодавства.

За систематичне невиконання обов'язків, Правил внутрішнього розпорядку університету до студента застосовують такі заходи впливу:

- попередження;
- відрахування з університету.

Категорично заборонено:

- вживати спиртні напої, наркотичні речовини;
- палити в приміщеннях та на території університету;

Студентам забороняється:

- входити в аудиторію в верхньому одязі;
- самостійно без дозволу викладача, включати і виключати прилади;
- торкатися з'єднувальних кабелів, від'єднувати чи приєднувати роз'єми;
- вставляти ручки, лінійки та інші предмети у вентиляційні отвори приладів;
- залишати працюючі прилади без нагляду;
- відкривати кришку системного блоку ПК та проводити будь-які ремонтні роботи;
- застосовувати гумові захисні засоби (діелектричні рукавиці, діелектричні калоші, ізолюючі підставки, кліщі та ін.), які не пройшли встановлених випробувань, а також такі, у яких минув строк чергового випробування.

Перед початком лабораторних занять:

- до роботи з приладами і обладнанням допускаються студенти з якими проведений первинний інструктаж на робочому місці з питань охорони праці про що виконаний відповідний запис про їх проведення в Журналі інструктажів;
- переконатися в справності розеток, кабелів живлення, відгалужувальних та з'єднувальних коробок, вимикачів та інших приладів;
- перевірити наявність та надійність заземлення корпусів електрообладнання та справність електрошнурів (на них не повинно бути оголених місць);
- знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння та вміти ними користуватися;
- знати плани евакуації, студентів та працівників університету з навчальних приміщень, майстерень та лабораторій в разі виникнення пожеж та інших надзвичайних ситуацій;
- вміти правильно діяти в разі ураження інших студентів чи працівників університету електричним струмом або виникнення пожежі;
- при проведенні екскурсій сформувати групу, провести цільовий інструктаж з правил безпеки і записати його у відповідному журналі;
- під час руху вулицями (дорогами) суворо виконувати правила дорожнього руху, бути уважним під час переходу вулиці;

Під час проведення різного виду лабораторних занять студенти повинні знати, що:

- при роботі з електроінструментом слід застосовувати індивідуальні засоби захисту: гумові рукавички, калоші та килимки, ізолюючі підставки тощо;
- при роботі з електрообладнанням пересвідчитись у справності обладнання, увімкнути електроживлення, розпочати роботу дотримуючись умов інструкції з експлуатації;
- вимикати і вмикати електричні прилади сухими руками, тягнути за шнур, брати рукою за корпус штепсельної розетки;
- для запобігання виникнення пожежі, треба обережно поводитися з нагрівальними правилами і легкозаймистими матеріалами;
- при проведенні спортивних та рухливих ігор слідкувати щоб спортивний одяг відповідав санітарно-гігієнічним вимогам, взуття має бути неслизьким, щільно облягати ногу, але не утрудняти кровообіг, спортивні снаряди та інвентар були справними, стійки, трос, натяжки, пристосування повинні бути міцними;
- на заняттях з спортивних та рухливих ігор студенти повинні дотримуватись всіх методичних вказівок викладача для уникнення травматизму.

Забороняється:

- з'єднувати та роз'єднувати вилки та розетки первинних мереж електроживлення, які знаходяться під напругою;
- знімати кришки, які закривають доступ до струмопровідних частин мережі первинного електроживлення при ввімкненому обладнанні;
- замінювати запобіжники під напругою;
- залишати обладнання у ввімкненому стані без нагляду.

Після закінчення занять необхідно:

- виключати електроживлення обладнання, згідно з інструкцією з експлуатації, вийнявши вилку кабелю живлення з розетки;
- впорядкувати робоче місце, прибравши використане обладнання та матеріали у відведені місця;
- прибрати робоче місце.

Обставини і причини нещасних випадків, які можуть статися зі студентами під час навчально-виховного процесу. Причини нещасних випадків:

- використання праці студента при відсутності відповідних навичок;
- невиконання вимог щодо організації навчання;
- відсутність належного контролю з боку викладача при проведенні занять;
- незабезпеченість засобами індивідуального захисту та інші причини.

Правила безпеки при поводженні студентів, аспірантів з електричними приладами. Необхідно:

- ніколи не залишайте без нагляду увімкнені в розетку електроприлади;
- забороняється тягнути за електричний шнур руками, тому що він може обірватися і вразити вас електричним струмом;
- забороняється підходити до оголених дротів і чіпати їх руками;
- якщо загорілися електроприлади, їх не можна гасити водою.

Перша медична допомога при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно якомога швидше звільнити потерпілого від дії струму (відключити рубильник, вимкнути електроприлад). У всіх випадках ураження електричним струмом необхідно обов'язково викликати швидку медичну допомогу незалежно від стану потерпілого.

Якщо потерпілий при свідомості (стійке дихання і пульс) його слід покласти на підстилку з одягу, розстебнути одяг, який ускладнює дихання, забезпечити приплив свіжого повітря, дати понюхати нашатирний спирт.

Якщо потерпілий дихає рідко і судорожно, але у нього не прослуховується пульс, необхідно відразу зробити йому штучне дихання.

Горить електроприлад. Небезпека:

- ураження електричним струмом;
- отруєння при вдиханні продуктів горіння.

Ваші дії:

- Викличте пожежно-рятувальну службу (101).
- Відключити електроприлад, висмикніть вилку з розетки чи вимкніть напругу на щитку.
- Накрийте електроприлад щільною тканиною, щоб припинити доступ повітря до джерела горіння.
- Закрийте двері та вікна і залиште приміщення.

Заходи безпеки:

- Не ставте електроприлад в ніші з меблями.
- Не залишайте увімкненим електроприлад без нагляду.
- Не використовуйте саморобні запобіжники. Вони часто є причиною загорання електроприладів.
- Не підключайте більше двох електроприладів до розетки: це призводить до перевантаження електричної мережі.

Поводження з вибухонебезпечними предметами

У ході різних робіт із землею (в тому числі при обробі ґрунту), часто знаходять не знешкоджені досі снаряди, міни, авіабомби, гранати тощо.

Необхідно студентам знати коли побачать щось подібне за формою на вибухонебезпечний предмет, то повинні не підходячи близько (тим більше не торкаючись), повідомити старшого.

Правила дорожнього руху

Перед переходом дороги завжди потрібно зупинитись і роздивитись навколо. Переходити проїзну частину вулиці потрібно по пішохідних переходах, в тому числі і підземних, які позначені дорожніми знаками.

При переході вулиці потрібно керуватися сигналами світлофора чи регулювальника.

Пішоходи, які встигли закінчити перехід повинні перебувати на «острівці безпеки», що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків. Продовжувати перехід можна, тільки переконавшись у безпеці подальшого руху.

Пішоходи повинні рухатись по тротуарах або пішохідних доріжках, тримаючись якомога правіше. Якщо неможливо рухатись по тротуарах, пішохідних доріжках, узбіччям допускається рух по краю проїзної частини. Під час руху по проїзній частині пішоходи повинні рухатись назустріч транспортним засобам. Перехід проїзної частини здійснювати у встановлених місцях, а в разі їх відсутності – на перехрестях по лінії тротуарів або узбіч. При виході на проїзну частину із-за транспортних засобів та інших об'єктів, що обмежують оглядовість впевнитись у відсутності транспортних засобів, що наближаються. У разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком та (або) синьою або спеціальним звуковим сигналом, пішоходи повинні утриматись від переходу проїзної частини або негайно залишити її.

Правила безпеки при користуванні громадським транспортом – автобус і тролейбус обходьте обов'язково по пішохідному переходу. Якщо ви вийшли з автобуса на замиській дорозі або на вулиці, де не позначені місця переходу, відійдіть назад по узбіччю дороги в протилежний напрямок руху автобуса так, щоб добре бачити дорогу по обидві сторони. І тільки після цього можна переходити.

Запам'ятайте! Транспорт який рухається по коліях обходять спереду.

Проте, краще зачекати, доки він проїде, а потім переходити.

Правила безпеки при користуванні електричкою:

- Переходити залізничну колію можна тільки в дозволених місцях, тобто на залізних переходах. Перед цим обов'язково подивіться, чи не має потягів. Не підходьте близько до краю платформи.

- Категорично забороняється зістрибувати на колію.

- Забороняється забиратися під платформу. В електричній забороняється переходити з вагона в вагон та притулятися до дверей.

- Ні в якому разі не виглядайте з вікна – можете залишитись без ока, або травмувати голову.

- Правила поведінки при знаходженні підозрілого предмета у вагоні, автобусі – не торкайтесь підозрілого предмета (наприклад сумки) і відійдіть вбік. Повідомте оточуючих. Не дивіться в сумку – можливий вибух. Терміново повідомте водія та провідника.

Надання першої долікарської допомоги потерпілому в разі нещасних випадків, надзвичайних ситуацій

Призначення першої долікарської допомоги та загальні принципи її надання – це сукупність простих доцільних дій, спрямованих на збереження життя і здоров'я потерпілих.

При можливості винести потерпілого з місця події, оглянути ушкоджені ділянки тіла, оцінити стан потерпілого, зупинити кровотечу, при необхідності – викликати швидку медичну допомогу з метою попередження травматичного шоку.

При втраті свідомості зупиненні дихання та серцевої діяльності – можуть бути різні, але всі вони пов'язані з ураженням центру свідомості (при травмах, нестачі кисню, замерзанні тощо). Спочатку потерпілого треба винести з місця події, забезпечити вільний доступ кисню до легень, покласти на бік. У разі дихання й серцебиття – зробити штучне дихання та не прямий масаж серця. Частота видихів в легені потерпілого повинна становити 14-16 разів на хвилину.

При зовнішньому масажі серця- робиться ритмічне стискання між грудиною та хребтом. На нижню частину грудини кладуть долоню лівої руки, на яку з силою натискають другою рукою (з частиною 1 раз в секунду). Сила натискання має бути такою, щоб грудина зміщувалась на 4-6 см.

При кровотечах та ушкодженні м'яких тканин:

а) Артеріальну кровотечу зупиняють за допомогою джгута та інших засобів, тривалість використання яких обмежується двома годинами.

б) Капілярну кровотечу – зупиняють за допомогою стискувальної пов'язки. Якщо з рани виступає сторонній предмет необхідно на пов'язці зробити отвір для запобігання додаткового травмування тканин.

в) У випадках легеневої кровотечі потерпілому необхідно забезпечити напівлежаче положення, на груди – холодний компрес. Забороняється говорити і рухатись, потребується негайна госпіталізація.

Перша допомога при вивихах, розтягуваннях, розривах зв'язок та переломах кісток. При переломах основним завданням першої допомоги є забезпечення нерухомого положення з метою запобігання додаткових пошкоджень тканин. На ураження місце накладають шину таким чином, щоб вона з обох боків охопила суглоби. При переломах верхньої кінцівки після накладання шини руку рекомендується розмістити у фізіологічному положенні. Перша допомога при ударі, підвертанні стопи забезпечується прикладанням до забитого місця холодного предмету й накладанням щільної пов'язці.

При термічних опіках.

Опіки, спричинені висококонцентрованими кислотами чи їдкими лугами, потребують негайного промивання уражених місць струменем води протягом 10.....15 хв. Після цього місце, уражене кислотами, нейтралізують 10%-ним розчином питної соди, при опіках їдкими лугами – слабким розчином оцтової кислоти або 5%-ним розчином борної кислоти. При термічних опіках шкіри навколо ураженої ділянки обробляють антисептиком, після чого накладають стерильну пов'язку. Для запобігання інфекцій, не можна розтирати пухирі, звільняти обпечену ділянку шкіри від шматків одягу. Особливої обережності потребують потерпілі з великою часткою ураження.

При отруєннях.

У випадках попадання хімічних сполук до легень потерпілого виносять на свіже повітря й викликають швидку медичну допомогу. При попаданні отрути на шкіру її змивають водою або ватним тампонами, не розмазуючи по поверхні шкіри. Якщо отрута попала до шлунку, слід негайно провести тривале промивання шлунку водою або розчином 1:1000 марганцевокислого калію. Бажано визвати блювоту і негайно викликати лікаря.

При ураженні електричним струмом.

Переконавшись у наявності пульсу та дихання. Незалежно від ступеня ураження електричним струмом обов'язково викликати швидку медичну допомогу. Потерпілого слід покласти у зручне положення і до прибуття швидкої медичної допомоги, потерпілому забезпечити повний спокій, постійний нагляд за дихання і пульсом.

При утоплені.

Для видалення води з легень покласти потерпілого на коліно так, щоб голова знаходилась внизу, при цьому на спину натискати долонями рук. Після цього робити непрямий масаж серця та штучне дихання до появи ознак життя. Більш детальна інформація про надання першої медичної допомоги (самодопомоги) міститься в інструкціях з охорони праці № 4, 7, 15 «Надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків».

Розробив:

Начальник відділу охорони праці

В. Г. Лисий